

de la iconografia del poder. La possessió de cavalls és símbol de riquesa i d'estatus social. En l'educació i l'aprenentatge del jove aristòcrata i en les activitats pròpies de la vida adulta, com l'exercici de les armes, les competicions esportives, la cacera, les processons, les desfilades i cerimònies, el món funerari i la relació amb el Més Enllà, el cavall sempre hi és present.

CAVALLS, VALORS ARISTOCRÀTICS , CREENCES I MES ENLLÀ -

Els ibers cremaven els seus morts i dipositaven les cendres en urnes en forats fets al terra i sovint protegides per túmuls. El cavall està present en el món funerari com correspon a la seva importància en tots els àmbits de la condició aristocràtica: jerarquia social, elit guerrera i creences d'ultratomba. La representació de l'aristòcrata com a cavaller i no com a guerrer, és a dir, a cavall i sense armes, ens transmet un triple missatge: el cavall com a símbol de rang social; el cavall com a animal *psicopomp*, és a dir, responsable de traslladar el difunt al Més Enllà i, finalment, el fet d'aparèixer inermes ens parla de l'exaltació heroica *postmortem* del difunt.

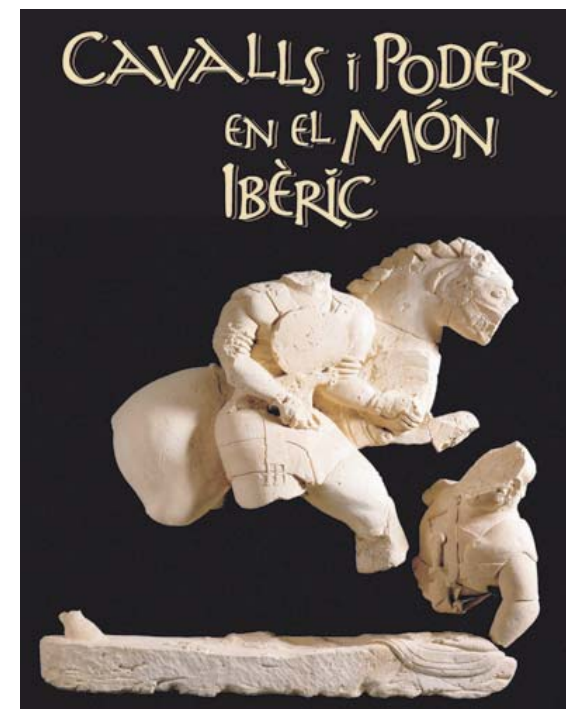
El santuari de El Cigarralejo (Mula, Murcia), actiu entre els segles IV i II aC., va estar consagrat a una divinitat protectora dels cavalls. Els fidels van dipositar en el seu honor més de 200 ofrenes, la gran majoria de les quals són petites escultures d'èquids, cavalls, ases i mules treballades en pedra arenosa (gres). Es representen animals sols o aparellats, potser mare i cria i sovint amb els guarniments.

i quedà relegat a funcions únicament cerimonials i de representació. De la mateixa forma que els herois homèrics anaven a la lluita en carros de guerra, els aristòcrates guerrers ibèrics es desplaçaven a cavall i cercaven la lluita cos a cos. L'experiència dels mercenaris ibers, que des del segle V havien lluitat a Grècia i Sicília, i l'enfrontament de cartaginesos i romans a la Península Ibèrica durant la Segona Guerra Púnica transformaren la guerra ibèrica. A finals del segle III aC. els ibers s'habitaven a marxes forçades a nous sistemes de fortificació, per fer front a maquinària d'assalt i catapultes i a noves formes de combat, lluitant en formació i utilitzant tàcticament unitats d'infanteria lleugera de línia i unitats de cavalleria.

EL CAVALL I LA GUERRA IBÈRICA -

Durant l'Edat del bronze, abans de l'any 1000 aC, el paper militar del cavall estava lligat al carro lleuger de guerra. L'auriga conduïa el carro i el guerrer armat amb llances, arc i fletxes. A partir dels segles VIII i VII, entre les elits militars, el carro cedí pas a la i la cavalleria.

EXPOSICIÓ ITINERANT DEL 5 AL 23 D'OCTUBRE DEL 2010 BIBLIOTECA DE VETERINÀRIA UAB

[HTTP://WWW.BIB.UAB.CAT/VETER/EXPO/CAVALLSIBERS.HTM](http://www.bib.uab.cat/veter/expo/cavallsibers.htm)

CAVALLS I PODER EN EL MÓN IBÈRIC

PRESENTACIÓ - Els èquids van jugar un paper molt important en l'antiga societat ibèrica, entre els segles sisè i primer abans de l'era. Foren un bé molt preuat, tant en la vida diària i en l'economia domèstica, com en la guerra; però, a més, també gaudien d'uns considerables atributs,

tant en l'imaginari religiós com en els valors d'una societat fortament jerarquizada. El cavall, omnipresent, apareix com a símbol de poder i d'estatus social. Com a emblema que significa a les estirps aristocràtiques.

Les muralles de la **Fortalesa dels Vilars**, a Arbeca (les Garrigues), envoltades d'una barrera de pedres dretes (*chevaux-de-frise*) per tal d'obstaculitzar els possibles atacs de la cavalleria, ens mostren l'ús del cavall per a la guerra. També ens consta que els habitants dels Vilars criaven cavalls i practicaven un misteriós culte per assegurar la reproducció i la protecció dels seus ramats. Aquesta exposició vol donar testimoni d'una època transcendental en la història dels èquids a la Catalunya pre-romana.

EL CAVALL AL LLARG DE LA HISTÒRIA

- El cavall ha estat sempre estretament lligat a la història de l'ésser humà. Fou una de les preses preferides dels caçadors paleolítics i, des de fa 30.000 anys, dels artistes de les caveres, que el representaven pintat, gravat, tallat en os, esculpit ...

Els primers cavalls domesticats es troben a Ucraïna i zones properes ara fa 5.000 anys. Fins avançada l'Edat del bronze continuà essent caçat i la seva carn estimada, però la domesticació va descobrir altres utilitats que han resultat fonamentals: força de treball per al camperol i muntura per al genet.

Amb la domesticació es generà una relació afectiva i de respecte i el cavall es convertí a la llarga en l'expressió simbòlica del poder i la riquesa; de l'estil de vida aristocràtic, en definitiva, associat a les armes, cacera, banquets, i el món funerari.

equiparable als guerrers. Els cavalls són amoixats a l'estable, mengen ordi, blat i espelta. Són el millor i més prestigiós premi, el pagament més valorat, el botí més preuat o l'ofrena sacrificada més estimada. El rang dels guerrers es mesura pel nombre i l'excel·lència dels seus cavalls, que poden ser immortals, com els déus, o tenir sentiments humans. homes i tot, parlar com els homes. Homer vol reproduir els vells temps micènics i per això els

CAVALLS I PODER EN EL MÓN IBÈRIC

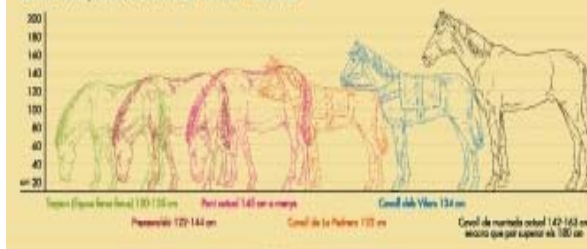
CAVALL I LA ARQUEOZOOLOGIA

L'arqueozoologia estudia les restes faunístiques, els ossos, procedents dels jaciments arqueològics i contribueix decisivament al coneixement de la relació existent entre els éssers humans i els animals, de la dieta humana, així com també a la comprensió del medi ambient de l'època.

El cavall antic era força més petit que l'actual. Les dades arqueozoològiques, com les fonts escrites o com les representacions artístiques

, són coincidents: l'alçada fins a la creu del cavall antic es situava prop de la mida que avui separa a cavalls i ponis: 145 cm. La imatge del cavall antic seria semblant a la de l'extingit Tarpan o a la de l'únic cavall salvatge viu, el **Prezewalski**. Durant l'Edat del bronze i l'Edat del ferro és possible distingir dos grans varietats de cavalls: els **centreeuropeus**, que assolien entre 125 i 130 cm d'alçada a la creu i els originaris de les **estepes orientals**, més alts, d'entre 140 i 150 cm.

Gràfic comparatiu de cavalls antics i actuals

EL CAVALL, ECONOMIA DOMÈSTICA I PODER

- El cavall i l'ase eren explotats com a cavalcadures i bèsties de tir i de càrrega, però també se n'aprofitava la pell i els pèls aspres i llargs de la crin, bescoll i cua. essencial: acompanya sempre l'aristòcrata ibèric en tots els ordres

Però el cavall, a més, adquireix un valor simbòlic essencial: acompanya sempre l'aristòcrata ibèric en tots els ordres de la vida, viscuts i representats; l'identifica en el camp de batalla, en els santuaris, en les necròpolis i en les relacions amb la divinitat i el Més Enllà. Té, en definitiva, una presència molt important en la vida diària i les activitats quotidianes i freqüentment apareix representat amb finalitats decoratives o afaïçonat amb fang com a joguina.os, esculpit ...

CAVALLS, RIQUESA JERARQUIA I PODER

- Quan l'aristòcrata es representa a si mateix, sigui en una escultura, gravat, pintura o exvot de bronze, molt sovint ho fa amb un cavall. El cavall, doncs, formarà part essencial

